

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. VII. Omnes debere esse contentos eo statu, quem Prouidentia Diuina illis dederit: & in eo posse illos perfectionem obtinere, si suis dotibus benè vtantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

sitionem & inclinationem subditorum, vt *efficaciter & suauiter* eorum gubernatio succederet. Denique quicquid haecenus est dictum ad eligendum Statum & Officium per viam ratiocinationum & rationum, non debet prauiudicare vocationi diuinæ, quæ fit per vehementes inspirationes, & obedientiam superiorum. Nemo enim tantum tribuere debet propria naturali *inclinationi*, etiam si alias bonæ, vt si vehementem *inspirationem*. Deiq; impulsus sentiat ad alterum Statum & Officium contrarium, negligat illud sequi, præmissa tamen debita consultatione, vt certò Dei voluntatem cognoscat. Et idem omninò est, cum *superior* aliquod officium huic propensione contrarium iniungit: cum enim Dei prouidentia ad eò sit suavis, nec onus imponat supra vires, nec iubeat aliqua impossibilia: si ipse talibus inspirationibus vocet: dabit quoque supernaturalem aliam *gratia* inclinationem, quæ vincat *naturalem*; & similiter talenta dotesque dabit necessarias, quemadmodum supra est dictum.

Gratia superat naturam.

CAPVT VII.

OMNES DEBERE ESSE CONTENTOS
eo Statu, quem prouidentia diuina illis dederit: &
in eo posse illos perfectionem obtinere,
si suis dotibus benè utan-
tur.

OST factam electionem Status & Officij iuxta Dei voluntatem eiusq; prouidentia ordinem, quisque valde contentus esse debet *sorte*, quæ illi cõtigerit; & *talentis*, quæ Deus concesserit, procurando cum eis omnem perfectionem negotiari, quæ in eo Statu illis fuerit possibilis, iuxta dotes & facultatem ad id accepta, vtrumq; commendauit Apostolus, cum dixit Corinthijs: a *vnusquisque proprium donum habet ex Deo: alius quidem sic, alius verò sic: vnusquisque autem sicut cum vocauit Deus, ita ambulet: sicut in omnibus Ecclesijs doceo vnusquisque, in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. Seruus vocatus es, non sit tibi cura: sed etsi potes fieri liber, magis utere, vt seruias; qui enim in Domino vocatus est seruus, libertus est Domini: similiter qui liber vocatus est, seruus est Christi. Pretio empti estis, nolite fieri serui hominum, praua scilicet seruitate. Vnusquisq; in quo vocatus est, Fratres, in hoc permaneat apud Deum.* Hucusque Apostolus, qui his verbis docet, vocatos à Deo ad fidem eius Sanctam recipiendam, perseverare in Statu quem habent, modò non sit contra eandem Fidem. *Coniugatos* monet manere in Statu matrimonij: quia etiã est donum Dei, sicut Status continetia; *seruos* & reliquos, qui in inferiori Statu & Officio sunt, monet, vt non

Quisq; sua sorte contentus sit.

a 1. Cor. 7.
7. 7.

Coniuges. Serui.

sint

sint solliciti de illo pro alio altiori commutando, sed vt in sua humilitate se conferuent, & in ea studeant consequi libertatem spiritus, & altitudinem spiritualem, quæ illis non denegabitur. *Liberos* verò & habentes Statum & Officium honoratum, monet, ne euanescant, & alios contemnant; sed humilient sese, & viuant tanquam fideles Christi serui, non abijciendo se vt fiant serui peccati, & mundi honorisque sui, & inanis pompæ mancipia.

SED NOMINA TIM perpédendæ sunt *due* rationes, quas Sanctus Apostolus tangit: *altera* est ex parte ipsiusmet *Dei*, cuius est quilibet Status, & vitæ fors, quæ ab eius prouidentia prouenit, siue altior sit, siue demissior: & hoc satis est, vt libenter accipiatur: nam cui nihil debetur, quodcunque donum sufficit; nec habet quod conqueratur, quasi sit exiguum. b *Nunquid* (ait Apostolus) *disce figmentum ei, qui se fixit: quid me fecisti sic: an non habet potestatem Figmentis tuis ex eadem massa facere; aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam?* quanto igitur facilius poterit Deus ex humani generis massa facere alium diuitem & dominum, & in omnibus magnum; alium verò pauperem operarium, seruum, & in omnibus paruum? nunquid poteris de Deo conqueri ac dicere: cur me sic fecisti? si enim potuit te non creare, sed quasi oblitum relinquere in abyssu nihili: satis magnum fuit beneficium, create te quocunque modo, pro libitu suo: ac propterea æquum est, vt ijs, quæ tibi data sunt, sis contentus, præferendo æternam creatoris tui dispositionem voluntati ac desiderio tuo.

Nec minoris momenti est *secunda* Apostoli ratio, quia omnes (inquit) empti estis pretio sanguinis Iesu Christi veri Dei & hominis, cuius estis serui *duplici* nomine: *creationis & redemptionis*. Quis ergo est dominus qui non habeat potestatem seruorum suorum pro suo libitu occupandi? nunquid seruus conqueri potest de suo domino, quod illius opera in hoc officio vtatur, & non in altero: cum igitur simus serui Dei & Christi, existimemus nos fœlices ea sorte, quam nobis in domo sua dederit, & cum ea simus contenti, libenter ei seruietes in quacunq; te nobis ab eo designata: quæ admodum enim *seruus* non placet Domino suo propterea quod faciat, quæ sibi placent, etiamsi optima illa sint; sed quod exequatur id, quod Dominus iubet, quidquid illud sit: ideoque communi prouerbio dicitur: *fac quod tuus Dominus iubet, & comedes ad eius mensam*: ita etiam nulla alia re Deo magis placere poteris, quam si contentus sis loco, in quo ille te collocauit, ibique exequi quod ipse iubet: sic enim eius voluntatem tibi comparabis, & sedebis cum eo ad mensam in cælo: sic enim ipse dixit,

eos qui ipsi ministrassent, c *manducaturus & bibiturus super ipsius mensam in regno eius.*

Liberi.

1.

Omnis status donum Dei.

b Rom. 9. 20

Ecc. 3. 13.

Sapient. 1. 7

Deus tibi nil debebat.

2.

Omnes serui Iesu Christi.

Seruus facit voluntatem Domini.

c Luc. 22. 7.
c. 22. 30.

§. 1. Confirmatur exemplo Angelorum quemlibet suo statu contentum esse oportere.

3.
Angelorum in aethiopia.
 a Tob. 12. 18.
 QVOD SI oculos conicias in hierarchias & choros angelorum, qui benè nouerunt, quam subiectionem debeant suo creatori, inuenies omnes esse loco, gradu, & officio à Deo ipsis commissio, contentissimos: quod, qua possunt altissima perfectione, exercent. magnæ enim felicitati sibi ducunt, quod velit Deus in quacunque re, etiam abiecta, illorum opera vti, quamuis nulla sit censenda abiecta, sed sublimis & valdè gloriola, quam Deus vult & imperat: ac propterea nec maiores contemnunt minores; nec minores inuident maioribus, nec alter vult alterius officium usurpare: quia quisque suo valdè est contentus. Quare S. Angelus a Raphael, etiam si esset unus ex septem præcipuis, qui assident ante Deum, eadè tamen animi voluptate, qua erat in cælo, descendit, vt ministraret Tobia in officijs humilioribus, quæ famuli & serui faciunt cum suis dominis; non propterea dedignatus: quin potius summo honori sibi ducens, quod Deus id ipsi imperaret. Et eadem animi tranquillitate custodiunt Aethiopem, qua Principem alicuius terre; & priuatum aliquem hominem, sicut integrum regnum: quia suam voluptatem in eo ponunt, quod illis Deus imperat.

4.
Christi obedientia.
 IPSE MET VERÒ Deus homo factus ad omnium hominum exemplum, adeo erat contentus artem fabrilis exercendo, atque cum exerceret munus prædicatoris & magistri: quia vtrumque faciebat, vt æterni sui Patris voluntatem impleret, in qua exequenda totam suam delectationem collocauerat. Si igitur his oculis respicias Status & officia, vitæque rationem, quæ tibi ex consilio diuinæ prouidentia obrigit, omninò eris contentus, & operam diligentem pones, vt in ea salutem consequaris, propter quam à Deo illam accepisti.

5.
bi. c. 12. 14
Membra sua sorte contenta.
 EODEM tendit præclara illa similitudo, qua vtitur Apostolus, cum ait: b omnes nos esse vnus corporis membra; significans quod quemadmodum pedes contenti sunt in simo loco, quem habent, suoque officio strenuè funguntur, neque inuident oculis, neque indignantur, aut contra illos insurgunt; neque hi (licet in altiori loco positi) pedes contemnunt; sed potius attenti valdè sunt, vt & illis & toti corpori prospiciatur: & hinc in modum reliqua membra quæ sunt in suis stationibus, attendentia suis officijs in vtilitatem reliquorum. Sic igitur fideles, qui sunt vnus Ecclesiæ membra; & Religiosi, qui sunt partes eiusdem Religionis; & Cives, qui vnus ciuitatis siue regni, meritò debent omnes esse contenti in eo Statu, officio & ministerio, ac vitæ sorte, quam Deus illis dedit: studentes vnusquisque excellere in eo, quod ipsis incumbit: ita vt neque minor maiori inuideat, aut ambitiosè altiorum locum ad quem non est vocatus concupiscat; nec maior insolenter se

erigat,

erigat, & contra sui Status grauitatem & moderationem debitam, minorem contemnat.

Et si memor esses, quod propter tua peccata feceris te filium Demoniis, & Sathanæ membrum: ac proinde dignum, qui adnumerareris Reib. infernali, cuius caput est Lucifer; indignum verò, qui membrum sis mystici corporis Ecclesiæ, cuius caput est Christus: fælicem te reputare, quod sis vel pes huius corporis. siquidem veniet tempus, in quo totum, & pedes & oculi tanquam partes congregationis iustorum transferantur in cælum: vbi erit vnum corpus mysticum, & gloriosum cum Repub. Hierarchiarum cœlestium, in qua vel ipsi pedes multò plus splendebunt, quàm stellæ; omnesque pacatissimi & contentissimi erunt sorte illa, quæ consilio ac dispositione eius, qui illos elegit, vt eius regni partes essent, eis obtigerit. Cum igitur non expediat, vt in Ecclesia & Rep. terrena omnes sint oculi, aut manus: lauda & glorifica Deum, qui corporis sui te partem fecit; pignusque dedit, quod sis etiam futurus in cælo: & cum gaudio amplectere consilia æternæ dispositionis & voluntatis, quam merito diligere, & præferre debes cuiuque honori & vtilitati, quæ poruisset ex altiori aliquo Statu tibi prouenire.

PRAEDICTIS hætenus addendum est, quod non solum ad priuatum cuiusque bonum, sed etiam ad vniuersale totius Ecclesiæ, ac Reip. & cuiusvis Communitatis tranquillitatem, sit valde necessarium, vt omnes in Statu & Officio suo pacati sint & contenti, eiusque perfectioni studeant: sic enim pax & vnio corporis mystici conseruatur, sine qua nec particulariam bonum diuturnum esse poterit: sicut pax & salus totius corporis naturalis pendet ex coniunctione membrorum inter se, & ex eo quod vnum quodque sibi constitutum locum occupet. Hoc voluit Apostolus significare cum dixit: *Obsecro vos, vt dignè ambuletis vocatione, qua vocati estis, cum omni humilitate, & mansuetudine, cum patientia supportantes inuicem in charitate, solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Vnum corpus, & vnus spiritus, sicut vocati estis in vna spe vocationis vestrae.* Quibus verbis docet Apostolus plurimum referre ad perfectam pacem & vniõnem Christianorum seruandam, quod quisque viuat dignè vocatione sua, dando operam diligentem, vt ipsa vita talis sit, qualem exigit ipsa vocatione, ita vt Ecclesiastici, & Religiosi, & Seculares impleant exacte Statuum & Officiorum suorum obligationes; amplectentes integram & perfectam humilitatem, quam exprimit Apostolus verbo illo: *cum omni humilitate*: cuius munus est conseruare vnumquemque in pace & tranquillitate, in loco à Deo sibi constituto. Nam si est inferior: ille est naturali eius inclinationi cõformis, quæ semper tendit ad vltimum, sicut terra ad centrum. Quod si locus sit excelsus, nitatur appetit

altiore

6.
Recogita
indignita-
tem tuam.

7.

c Ephes. 4.

Pax priua: a
bono publi-
co necessa-
ria.

altiore: quia potius se reputat illo indignum. & hac ratione cum omnibus seruat pacem & vnionem, quia neminem ex loco suo deturbat, nisi fortè meliori oblato spontè ille acquiescat.

ET HINC est, quod quemadmodum omnes morbi & naturalis corporis dolores oriuntur ex aliqua membrorum disunctione, eò quòd non sint in suis locis; aut humores redundant: ita etiam omnes fere *trium* Rerum publicarum Christianarum miseriæ oriuntur ex defectu *conuersionis* partium earum; aut quòd illæ non faciant aliàs rectè officium suum iuxta vocationem propriam; aut quòd eà non contentæ ad id quod aliorum est proprium, etiam cum eorum detrimento *aspirent*. Quomodo enim non sequatur turbatio, si minor *contendat* esse maiori æqualis? aut si maior velit minorem *opprimere*? aut si quisq; velit sibi *usurpare* sortem, quæ alteri obigit, aut suam *accrescere*, cum alienæ detrimento?

DE NIQVE si Reib. cuius es membrum, conseruationem desideras, recordare quod Ecclesia (vt suprà dicebamus) sit *terribilis vt castrorum acies ordinata*. Quemadmodum enim exercitùs robur in eo consistit, vt singuli milites suam seruent *stationem*, pugnando in ea ita strenuè, vt vitam potius amittant, quam eam deserant: ita Ecclesia & eius Rerum pub. fortitudo in eo consistit, vt omnes fideles valdè sint charitate coniuncti, nullo (vt suadet Ecclesiastes) *locum suum dimittente*, sed quicquid ille iure suo requirit, cum summa perfectione, faciente. Ex hoc enim oritur celestis quadam *harmonia*, quasi multarum vocum valdè concinnarum musica: idque tantà fortitudine & perseuerantia, vt dixerit DEVS S. Iob: *quis enarrabit calorum rationem? aut concentum cali quis dormire faciet?* Sic ut ergò nullus in terra est qui hoc præstare possit: ita nullus est, qui perfecte assequatur admirandum illum ordinem, quem DEVS in hoc Ecclesia sua celo constituit, etiam in Statibus, Officijs, ac Ministerijs, quæ illa ad sui conseruationem & augmentum complectitur: nec omnis potestas huius mundi, aut inferni sufficere poterit, ad impediendum hunc ordinem, & harmoniam turbandam, quam habet in succelsione, qua alij fideles alij succedunt in his Statibus & Officijs, vsque ad mundi finem. Quamuis enim hic ordo in aliqua Prouincia aut Regno, propter eorum peccata deficiat: in alijs tamen multis regnis non deficiet. Et licet Antichristus excludere ex mundo conetur *mulierem illam amictam sole, qua in capite habet coronam stellarum duodecim, & sub cuius pedibus est posita luna* (quæ mulier figura erat Ecclesiæ, illa tamè abibit *in locum suum*, à Deo sibi præparatū, ita vt sit impossibile eam ornatu hoc celesti spoliare, nec facere dormire concentum hunc & modum, quo Deus illam conseruat & mouet. Quod cum ita sit, æquum est, vt ex parte tua tanquam huius Ecclesiæ membrum non

turbes

Morborum
spirituali-
um origo.

9.
d Cant. 6.9
c. 2.1

c Eccl. 10.4

f Iob. 8.37.
Exercitus
statione:
Musica cõ-
seruatur
harmonia.

g Apoc. 12.
6.14.
Porta inferi
non praua-
lebunt.

urbes hunc ordinem; nec dormire facias, nec cellare cælestem hanc musicã & harmoniam, si locum *deseras*, in quo te Deus collocavit; aut aliũ ex suo *extrudas*; aut obligationes tui officij non *præstes*. Nam supremus cælestis huius machinæ gubernator vindictã sumet de illa *inordinatione*, quam induxeris; cederetq; in tuum proprium damnũ, si tuam *deseras* stationem; nec tamen deerit ipsi Deo *alius*, quem in tuo loco constituat, propterea enim in Apocalypsi temonuit: *h tene quod, habes vt nemo accipiat coronam tuam.*

S. 2. *in omni Statu acquiri posse perfectionem.*

Ad vltimam consolationem eorum, qui sunt in inferiori Statu, stabiliamus hanc veritatẽ: quod in Statu imperfecto possit esse vita *perfecta*; & in officio humili, vita *sublimis*; & in gradu demisso, vita *excellens*. Quamuis enim Status perfectionis, & Officium spiritualis ministerij plurimum *iuuent* ad magnã sanctitatẽ consequendam: *sapẽ* tamen harum rerum defectus suppletur à copiosa *gratia* & fauore Dei, ac magnã *diligentia* ipsi ulmet hominis, eadẽ gratia adiuti: ita vt existens in statu minus perfecto ascendat ad excellentiorem sanctitatẽ, quam qui sunt in Statu maioris perfectionis. Nam vt S. Petrus dixit, *a in veritate comperi, quia non est personarũ acceptor Deus, sed in omni gente, qui timet eum & operatur iustitiam, acceptus est illi.* Quare si paruulus in humili suo statu plus Deum timuerit, & diligentius, quod iustum est, fecerit: erit magis acceptus, quã magnus in sublimiori statu. Quare nec debes animũ abijcere propter paruas dotes; nec te erigere, etiamsi habeas magnas. Nam vel cum paruis poteris esse valdẽ Sanctus, si diuinæ gratiæ fidas: & cum multis eris valdẽ imperfectus, si tibi ipsi in nitatis. Sed vtrumque erit tibi vile, si cum eò, quod Deus constituit, te conformes; & illi fueris cooperatus.

Hoc præclarẽ declarauit S. Gregorius ea similitudine, quã vsus est Sapiens, cum dixit: *b Stellio manibus nititur, & moratur in domibus Regis.* Nã *sapẽ* (inquit) euenit, vt aues, quæ alas habent ad volandum & in altrũ ascendendum, volent tamen valdẽ demissẽ suosque nidos in paruis arbusculis ponant, dormiantq; in cauernis terræ: contra verò lacertæ & stelliones non habentes alas, sed manibus innitentes repunt per muros, & ascēdunt ad tecta regalium palatiorum; quod aues non perueniunt. Hunc in modum, qui magnas dotes habent, *alas* scilicet ingenij, iudicij, eruditionis & ingenuitatis, aliaque talenta præclara, quibus faciliẽ possent volare, & ad perfectionem peruenire, egregiaq; facinora edere: illa tamen non faciunt; sed negligentia & tepiditate iua (ita Deo in pœnam occultæ alicuius *superbiæ* permitte) vitam ducunt valdẽ imperfectam, occupando se rebus vanis; & nidos suos inter spinas curarũ terrenarũ collocãdo sepulti in abyssõ cupiditatũ & ambitionũ humanarũ. Contra verò *lacertæ* homines scilicet humilis cõditionis,

etiamsi

h Apoc. 3. 11

Gratia & diligentia (sape supplēt) statum.

2 Act. 10. 34.

Non status sed virtus saluat.

Lib. 6. Moral. c. 5. b Trou. 30. 26.

Ob superbiã permittit Deus alios quos sua talenta negligere.

etiam si idiotæ, & rudes, & qui huiusmodi alis careant; innitentes tamen suis manibus, operibus scilicet officiorum suorum humilium, animum habent rependi, & contra impetum suarum inclinationum ascendendi: & sic perueniunt ad altitudinem Christianæ perfectionis; suumque nidum & habitationem in eius culmine ponunt, magnam cum cælesti rege familiaritatem obtinentes. Quia enim non est acceptor personarum Deus, repellit *superbum*, etiam si plurimas habeat dotes & talenta, sicut primus angelus; admittit verò ad se *humilem*, cui huiusmodi talenta tanquam vili alicui mancipio defunt. Quod si benè perpenderetur: neque is qui *auis* est, ob suas alas euanesceret; neque *stellio* propter earum defectum animum abijceret: sed uterque studeret diuinam prouidentiam venerari in eo loco & forte, sibi ab ipso Deo designatis: darentque operam diligentem, ut facultatibus & talentis; quæ habent, vitam æternam sibi comparent; & perfectionem, ad quam sunt vocati, ita ut qui habet *alas*, volet; qui non habet, *manibus* innitatur & repat.

Illic volet ille repat.

Nemo per omnia magnum.

1.
Fides.

2.
Spes.

c. Rom. 4. 18.
3.
Charitas.

4.
Gratitudo.

DENIQUE ad eò sunt heroici & viles virtutis actus, qui occasione Status & Officij humilioris exercentur, ut prouidentia diuina cõstituerit in distributione donorum & talentorum naturalium & supernaturalium, nullum hominem *magnum* & excellentem in omnibus facere, nisi in re aliqua sit *paruum* & humilis: ut huiusmodi actus exercendi occasionem habeat. Quorum actuum dux est *FIDES*, quæ facit firmiter credere: eandem bonitatem & charitatem Dei, quæ res magnas distribuit, etiam paruas dare: & eodem amore utrasque largiri. Cum hac fide subijcere debes tuum iudicium, & intellectum captiuare in obsequium Christi, cum talento tibi concessò etiam si paruo.

MOX sequitur virtus *SPEI*, quæ sperat à diuina prouidentia quod per statum & sortem vitæ tibi datam ducet te ad portum perfectionis & salutis æternæ. Quamuis enim non assequaris *consilium* eius: debes tamen diuinæ ipsius sapientiæ & potentiæ fidere: quemadmodum de Abraham dicitur quod *crediderit in spem contra spem*: hoc est supra id quod ratio humana poterat sperare. Et hinc ascendes ad actus *CHARITATIS*, quibus Deum eiusque æternam ordinationem plus diligas, quam vlla dona, quæ in tuam eadunt utilitatem: ut potius eligas esse paruus: quia id illi placet; quam omnes mundi huius excellentias habere: qui enim habet quod plus est; nõ curat quod est minus. cum igitur Deus infinite plus valeat quam reliqua dona creata, esto tu contentus quod Deum tecum habeas: quem, si diligas, iam habes: & si habes, quid tibi deest? Si autem aliquid deest, ipse vult, deesse: & hoc tibi sufficit ad consolationem; siquidem is ita statuit, qui te valde diligit. Hinc orientur actus *GRATITUDINIS*, quibus continuas ei gratias agas pro magno, siue paruo, quod tibi dedit; & pro eo quod non dedit:

siquidem

liquidem in vtroque procedit tanquam *pater*, qui bonum filij intendit: ac propterea debet pro omnibus laudari & glorificari, potius respiciendo ad eius *amorem*, quàm ad ipsum donum. præcipuè cum magnum sit beneficiũ, vel aliquid dare ei, qui nihil est promeritus, potius indignus erat omnibus, quæ illi sunt data. Hinc transeundum tibi est ad actus *HVMILITATIS*, agnoscendo propriam tuam indignitatem; & quod non sis promeritus id, quod habes; & gaudendo in paucis & exiguis, vt occasione habeas te ipsum humiliandi. Si enim fuisset multum, fortè factus fuisses superbus: vellesque reliquos præcedere: cum etiam in hac paruitate, quæ tibi obtigit, difficile alteri cedas.

DENIQUE oportet heroicos *RESIGNATIONIS & OBEDIENTIÆ* actus efficere, cum magna tuæ voluntatis cum diuina conformitate: offerendo te ipsum non solum, vt sorte parua sis contentus; sed etiam, vt priueris omnibus, quæ habes, si ipsi Domino placebit ea auferre. Et super hanc conformitatem extruenda est pura & excelsa *intentio* ei seruiendi, propter se ipsum, quia dignus est, cui ita purè seruiatur: non aspiciendo ad præmia vel supplicia, nec aliorum beneficiorum interesse, nisi hos eosdem fines ad præcipuum illum eleues *gloria* ipsiusmet *DEI*: cuius bonitas & sanctitas per se ipsam digna est, quæ ametur, & cui obediatur. summæ felicitati ducendo, ei obedire in omnibus quæ iusserit, siue magna illa sint, siue parua; & eo solo nomine, quod ille ita velit; dignusque sit cui exactè obediatur. Si hosce *seruatus* seruenter exercueris, sufficient, vt te faciant perfectum: eruntque tanquam *d sex ala*, quæ in spiritu eleuent ad gradum *Seraphinorum*, etiam si in statu sis paruus.

Nec repugnat his, quæ iam diximus, parabola illa de talentis, quæ habet, quod, qui e accepit *quinque*, *negotiatum sit alia quinque*, & qui duo, *lucratum sit alia duo*, qui autem *unum* acceperat, *absconderit illud in terra*: quasi tota huius differentia causa fuisset diuersitas talentorum. Potius Catholica veritas nos docet, Prælatos & magnos viros, qui multa talenta acceperunt, posse ex torpore & negligentia, illa sepelire, nec cum eis negotiari, sicut fecit, qui vel vnum acceperat. Et tunc æquè atque ille damnabuntur: imò pœna maiori punientur: quia *f cui multum datum est, multum quaeretur ab eo, & quod dona sunt maiora*: eò amplius (ait S. Gregorius) obligatio crescit donorum, & reddendi exactam de eis rationem. Et contrà qui vnum tantum accepit talentum, & exiguas facultates, potest si velit eas non sepelire, sed cum iisdem æquè diligenter negotiari, atque illi qui multa acceperant. Et quemadmodum multi sunt valdè *industrij* mercatores, vt, cum paruis facultatibus inceperint negotiari, ita breui tempore illas augeant, vt alijs ditiores euadant, qui pluribus diuitijs negotiationem fuerant aggressi. ita in-

5.
Humilitas.

6.
*Obedientia,
& Pura in-
tensio.*

d Isaia. 6. 2

1.
*c Mat. 25. 15.
Talentum in-
aqualia.*

*Luc. 1. 48.
Homil. 9. in
Euangel.*

g. 1. Reg. 2. 4.

Non gratiā,
sed coopera-
tionem re-
spicit Deus.h. Matt. 25.
21.L.
Mna aqua-
les.

i. Luc. 19. 2.

Parabolarū
diuersas.

quam euenire potest, vt qui vel vnicum accepit talentum, ita properet in sua negotiatione, diuina gratia adiutus, vt tanta lucretur, atque illi, qui quinque acceperant, in dō vt eosdem etiam retrō relinquat, sortibus mutatis, ob diuersam in eis cooperationem: iuxta illud Annæ matris Samuelis in suam æmulam, g. *Arcus fortium superatus est, & infirmi accincti sunt robore. Repleti prius, pro panibus se locauerunt: & famelici saturati sunt: donec sterilis peperit plurimos: & quæ multos habebat filios, infirmata est.* Nam in æternæ vitæ & perfectionis Christianæ negotiatione non tam respicit Dominus pauca vel multa talenta, quæ ex pura sua misericordia diuidit; quàm maiorem aut minorem diligentiam à nobis positam in cooperatione suæ gratiæ. Quod si diligentia & feruor par sit, etiam si talenta & officia sint imparia, præmium erit par. nam meritum non consistit in acceptione talentorum, sed in bono eorum vsu. Hoc ipsum confirmat quod ei, qui duobus talentis acceptis lucratus fuit alia duo, idem præmium sit redditum, quod lucrati quinque cum quinque, acceptis: eò quod par fuerit illius diligentia, charitas, & feruor, quem in sua industria & negotiatione adhibuit: & quemadmodum duo lucratus est, ita lucratus fuisset quinque, si quinque accepisset. Quare eisdem verbis Dominus vtrumque est allocutus: h. *Euge, serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium domini tui.*

Hoc totum adhuc clariùs nobis significat altera illa parabola de decem mnis, quas homo quidam nobilis, dedit decem seruis, vnicuique vnā fuit tamen lucrum valdè inæquale: quia industria & diligentia non fuit omnium eadem; & idè neque præmium. Vnus enim seruorum dixit: *Domine, mna tua decem mnas acquisiuit*: cui in præmium industriæ suæ dedit Dominus *decem ciuitates*; alter venit & dixit: *Domine, mna tua fecit quinque mnas*; & huic data sunt à Domino quinque ciuitates. Tertius verò veniens dixit: *Domine, ecce mna tua, quam habui repositam in sudario*: & ita nihil est lucratus, quia à sua pigritia victus, noluit negotiari: quæ propterea mna fuit illi ablata. Vbi licet aduertere admirabile CHRISTI Domini nostri sapientiā in duabus his parabolis proponendis. Nā in prima de talentis docuit, q̄ meritò fieri debuit per bonos & fideles seruos, vt scilicet diligentia cōformis sit numero talentorū: & si illa crescant, etiā hæc crescat: nec qui accepit quinque talenta, sit contentus negotiari cū solis quatuor: sed omnia quinque ad negotiationem applicet; & qui altiore Statu & præclariora acceperunt dona, sint magis solliciti in bono illorum vsu; vt & lucrum, & præmium eius augeatur.

S E D ne animum abijciant, qui minus acceperunt: docet in secunda parabola: posse in eodem Statu & Officio, & cum eisdem gratijs gratis datis, alios plus alijs promereri; & alios lucrari decem cum eo, quo

alij quinque tantum lucrantur; & quoddam ad culmen perfectionis, per numerum denarium significatæ, peruenire; alios vero in eius medio per numerum quinarium significato consistere. sicut etiam aliqui & operari possunt una hora tantum lucrari: quantum alij tota die: modò spiritus feruor, ac diligentia crescat; innitendo tamen præcipue diuinæ gratiæ, sine qua nihil possumus negotiari, & quæ nemini denegatur. Quamobrem dixit Apostolus: *Abundantius omnibus laborasti, non ego, sed gratia Dei tecum*: ego enim fui velut instrumentum; Deus vero gratia sua præcipuus fuit author operum, quæ per me fecit. Ideoque fideles serui dixerunt Domino suo, *mna tua fecit quinque vel decem mnas*, non dicunt nos lucrati sumus, ne sibi attribuerent fructum huius negotiationis; sed mna & talentum, quod nobis dedisti, fecit hoc lucrum: quia cum illo venit gratia vocationis, & auxilia necessaria ad hanc negotiationem, præueniente illos diuina misericordia, & concomitante in suo labore, vt exitum haberent prosperum ac felicem.

S. 3. Insepelientes talenta.

SEd ne silentio inuoluamus seueram pigrorum pœnam, nolentium negotiari, sed talentum, & mnam, quæ illis sorte obtigit, abscondentium: quia hoc ipsum nos animabit ad bene nostris vtendum. Sed primùm culpa grauitatem examinemus, & ex ea apparebit horribilitas pœna. Siquidem miseri illi non satis habuerunt talentum quomocunque occultare, sed sepelierunt sub terra. Nam sunt quædam culpæ ex ignorantia vel inaduerterentia, aut ex aliqua tentatione, aut subita passione, qua non satis fit obligationi Status: & hi, quamuis tunc talentum abscondant, non tamen sepeliunt: nam potiùs ad manum habent, vt vtantur, cessante illa tempestate. Sed aliæ sunt culpæ ex malitia & consuetudine valde radicatæ, cum animi duritie, & pertinaci voluntate in eis perseverandi: & hi sepeliunt talentum, aded horrentes laborem, vt neque aspicere eum possint. Quod si talentum sepeliunt: qui ferali amictu illud inuoluunt? Ille de mna sua dixit, quod *reposuit in sudario*. Sudarium ait Theodoretus, esse linteum, quo mortuorum facies cooperiuntur, cum mandantur sepultura: cui mnam inuoluere est, eam mortificare & extinguere, ita Statum & Officium tractando atque si res aliqua mortua esset; nec illis vtendo ad viuæ opera seruitii diuini. Inuolutum habere censeberis ac sepultum Prælati aut subditi talentum; si nihil eorum facias, quæ Officium à te exigat, & gubernationem, aut subiectionem tuam ita negligas, quasi nihil ad te pertineret aut eam præstare non teneris. Sed adhuc aliud mysterium continet hoc sudarium. nam etiã est linteum, quo sudor tergitur faciei, & tanqua

k Matt. 20
9.

1. Cor. 15. 10

Non ego sed
gratia Dei
tecum.

Culpa du-
plices.

Sepelire ta-
lentum.
Allegat S.
Thom. in
Casena.

a Gen. 3. 18.
Qui non
Vult labo-
rare, non po-
terit orare

b Prov. 20. 4

Imo nec ex-
audietur.

c Matt. 25. 9

Qui sepeli-
uit sepelie-
tur.

aliqua *vitta*, qua operarij, cum multum sudant, caput operiunt. Quid autem mirum est, quod minam sepeliat in sudario, qui eo non indiget, eo quod decreuerit nunquam laborare, nec *sudare* in officio suo? tales sunt pigri, qui subesse nolunt legi, quam Deus imposuit Adamo, cum illi dixit: *a in sudore vultus tui vesceris pane.* Sed dic o piger, unde cogitas vivere? & quomodo cibum animae comparare? nam hic non obtinetur, nisi cum *talento*, quod Deus tibi dedit, labores. Fortè dices, te *mendicando* obtenturum, quod fuisses laborando acquiriturus: eo quod Deus sit valde misericors. & liberales faciat eleemosynas: & quacunq; hora eleemosyna petatur ab eo, eam largitur liberaliter. Sed o miser! cur non attendis quod qui talentum sepeliverunt, audientes reprehensionem Domini sui, eiusque sententiam, ita *obmutuerint*, vt nec os aperire fuerint ausi, vt misericordiam peterent, & culpæ remissionem? nam qui in vita non vult laborare: nec in morte sciet orare, nec, qui sua semper habet talenta defossa, dignus erit, cuius preces Deus exaudiat; id enim voluit Sapiens, cum dixit: *b propter frigus piger arare noluit: mendicabit ergo aestate, & non dabitur illi.* Non dixit, noluisse arare, eo quod non esset officio agricola, aut quod aratrum non haberet; sed, quod aded frigus horruerit, vt seipsum in lecto suæ pigritiæ sepeliverit; & aratrum recondiderit, ne illud videret: horrens crucem & mortificationem, ob timorè, quem illa incutit. Equè itaque erit; vt, cum peruenierit hora mortis, & *astus* diuini iudicij, etiam si mendicet, & eleemosynam petat, sicut fatuæ illæ virgines, non inueniat, qui illi det. Et si quidem talentum ipse posuit sub *terra*, sepeliatur & ipse in aeterno carcere, qui est sub illa in perpetuis tenebris exterioribus; vbi, deficiente luce, non amplius poterit laborare, nec mereri, aut consolationem vllam habere; sed aeternus *c erit fletus & stridor dentium*, cum aeterni frigoris tremore; eo quod aded horruerit frigus *temporale*. Et præterea auferetur ab eo talentum, quod aded sepultum habuit; dabitur que habenti alia quinque, & benè illis vtenti. Nam *inusti* feruentes, particulari honore & gloria afficiuntur, quando cum *tepidis* comparantur: eo que amplius glorificantur, quod minùs voluerunt sequi ignauiam & pigritiam, quam eorum socij secuti fuerunt.